

Erfaringer med vanlige problemer i veiledning

Dialog etter modell av et rollespill

Inger Elisabeth Haavet

Historisk institutt, Det historisk-filosofiske fakultet

E-post: elisabeth.haavet@hi.uib.no

Utgangspunktet for denne oppgaven er problemene med gjennomstrømningen på hovedfags-/masterstudiet i historie. På Historisk institutt har det i en årrekke vært 20-30 % av studentene som ikke fullfører hovedfagsstudiet på under 7 semestre. Det er et tilsvarende antall som fullfører på normert tid (4 semestre) mens resten av studentene bruker 5-6 semestre. 5 semestre regnes som normalt, selv om normeringen er 4.

Det er altså ”problemstudentene” jeg ønsker å sette fokus på her. Noen av disse bruker lang tid fordi de tar permisjoner underveis i studiet og har ikke nødvendigvis problemer med studiet. Men det er også en gruppe studenter som vil kunne ha behov for tettere oppfølging for å hjelpes gjennom studiet raskere enn de klarer på egenhånd. Hva kan en veileder gjøre for å forhindre at studentene havner i bakevjer som sinker dem i gjennomføringen? Da sees det bort fra sosiale problemer og lignende hvor universitetet ikke har rett til å gripe inn, og hvor det ligger utenfor den enkelte veileders instruks å handle. Universitetet har et tilbud gjennom TOMAS-prosjektet til studenter som har fagligsosiale- eller psykiske problemer som de erkjenner og ønsker å gjøre noe med. Jeg vil her se på de muligheter man har innenfor det vanlige faglige veiledningsforholdet til å bidra til en effektiv og optimal gjennomføring av studiet. Det som trenges da er erfaring og innsikt i å tolke de signaler studentene gir og de situasjoner som kan skape problemer for gjennomføring av et studieløp. Jeg ønsker i den forbindelse heller å snakke om gjennomføringsproblem enn ”gennomstrømningsproblem”, da det ikke bør være institusjonenes behov for å få studentene ut av systemet, men studentenes behov for å få eksamen innen rimelig tid som bør være pedagogens utgangspunkt.

Jeg har i denne oppgaven brukt diskusjoner med en mer erfaren kollega til å avdekke vanlige veiledningsproblemer i masterstudiet og antyde mulige løsninger på problematiske situasjoner. Gjennom konstruksjoner av noen idealtypiske studenttyper og følge/spille disse gjennom et masterstudiumsforløp, presenteres og kategoriseres noen av de vanlige problemene studenter med ulik legning og bakgrunn kan støte på, og hva som kan gjøres for å hjelpe dem over kneikene. For å holde det innenfor rimelig overkommelige rammer ble det konsentrert på fire rolletyper. Disse er rene idealtyper i Webersk forstand; tenkte personer uten noen referanse til virkelige studenter. Veilederen er også en tenkt "idealtipe", riktignok fremkommet gjennom dialogen mellom meg og min kollega og derfor selvsagt ikke uten referanse til erfaring - hensikten er å diskutere og komme frem til innsikt i situasjoner og problemer som kan oppstå gjennom å trekke på den erfaring og innsikt vi i fellesskap kan gjøre oss nytte av. Veilederen er her definert med et spesialiseringsfelt innen velferdshistorie – det vil i noen grad være behov for å gi "studentene" konkrete historiske oppgaver for å fagliggjøre og konkretisere de problemtyper "studentene" kommer opp i, og den valgte løsningen på dem.

Studenttypene har fått disse karakteristikene:

1. **Verdensmesteren** som kommer til faget med en teori han skal demonstrere og få bekreftet. Han har plassert skapet før han har åpnet det – og risikerer å tryne ved første møte med sensuren (HIS 301).
2. **Lesehesten** med gode karakterer fra bachelor, men som ikke mestrer den selvstendige skriveprosessen på master. Risikerer skrivesperre og lammende perfeksjonisme.
3. **Vakleren** er usikker på egne evner, og har problemer med å velge emne tilnærming og problemstilling. Føler alt er like viktig og har vansker med å velge bort ting som irrelevant. Lar seg lett lede – og avlede.
4. **Slappfisken**, også kalt NSB-studenten. Bruker dagene på treningssenter og helgene (ovale) på å reise til kjæresten i Oslo på billig studentbillett. Ser masteroppgaven i evighetens perspektiv.

Veiledningssituasjonene

Det fokuseres på fire situasjoner som betegner ulike stadier i masterarbeidet. Det er ikke nødvendigvis den samme kronologiske avstand mellom disse stadiene for alle studenttypene. Det har sannsynligvis også foregått veiledningsmøter mellom disse punktene. Poenget er at det er forløpsmarkører som skal være sammenliknbare.

Disse er:

1. Første møte: Valg av temaområde og antydning av masteroppgavetema. Studenten skal være påmeldt et områdeseminar og fått tildelt veileder. Det første semesteret skal det skrives en historiografisk oppgave (HIS 301) som bør ha relevans for den endelige masteroppgaven, men som ikke skal være en del av den. Dessuten skal de ta et teorikurs (HIS 302).
2. Før første innlevering på 301. Studenten har levert et utkast, som har vært gjennomgått på områdeseminar (obligatorisk), og kritikken derfra skal være innarbeidet i utkastet. Veiledningen skal bidra til å klargjøre manuset for innlevering. Det er to uker til leveringsfristen.
3. Begynnelsen på kildearbeidsmodulen (HIS 303). Normalt er dette begynnelsen av andre semester. Studentene har gjort seg ferdig med historiografioppgaven og teorikurset og skal nå lære kildegransking og metodeutarbeiding . Dette er to kurs der det skal leveres inn egne oppgaver som ikke skal være en del av masteroppgaven, men en forberedelse til den. De skal undersøke aktuelle kildetyper og gjerne komme frem til konkrete kilder for bruk i masteroppgaven og diskutere dem i forhold til aktuelle problemstillinger. HIS 303-oppgaven skal behandle kilder og problemstillinger, på HIS 304 skal de lære metoder og teknikker som er aktuelle for den endelige masteroppgaven. Dette gies som egne kurs. Veiledningen gjelder først og fremst kildeoppgaven (HIS303).
4. Begynnelsen av siste semester (normalt 4.) Det er fire måneder til innlevering av masteroppgaven. Nå bør oppgaveskrivingen være godt i gang, og slutten bør være i sikte. Veiledningen skal overvåke den analytiske prosessen i forhold til kildematerialet og bidra til å klargjøre manus for innlevering.

Første møte

Studentene har valgt eller fått tildelt "Veilederen" som veileder ut fra angitt interessefelt eller ønske om denne spesielle veilederen. Vi er i den første konkrete veiledningssituasjonen, skal bli kjent med hverandre og diskutere tema og opplegg for

masterprosjektet de (ideelt sett) neste to årene. Hvordan vil studenten reagere utfra sin ”typehabitus” og hvordan vil veilederen respondere på dette?

Verdensmesteren

Studenten er politisk engasjert på høyresiden, og vil skrive en oppgave om den norske velferdsstaten – som han er kritisk til. Han mener velferdsstaten er en formynderstat og vil hevde sterke likhetspunkter mellom den Bismarckske oppdemningspolitikken på slutten av 1800-tallet og den moderne norske velferdsstaten. Han mener det norske sosialdemokratiet brukte Bismarck som modell for å demme opp for det frie initiativ. Vil ha veilederens hjelp til å finne de kildene og sammenhengene som beviser dette. Egentlig synes han ikke han trenger noe særlig veiledning – det er et nødvendig onde for at han skal bli det han ”er”: Master of history.

Veilederen vil påpeke at det på dette stadiet er uaktuelt å spørre om kilder. HIS 301 er et historiografisk studium, og han må først gjennom forskningslitteraturen før han evt. kan stille så spesifikke problemstillinger. Han blir bedt om å sette seg inn i diskursen omkring Bismarcks sosialpolitikk og får konkrete litteraturtips om dette, og noe mer generell litteratur om velferdsstater. Veilederen vil være forsiktig med å bedømme studenten på dette stadiet – man kan ikke vite ”typen” sikkert ennå, og altfor bastant markering kan skape trass og mistillit. Det er likevel mulig å sperre for sære kildesøk og kanskje forebygge at fordommer skal få styre masteroppgavearbeidet. Gjennom det historiografiske studiet vil studenten utvide kunnskapsgrunnlaget og forhåpentligvis svekke fordommene sine. Studenten får råd om å utsette problemformuleringen til et litt senere tidspunkt og konsentrere seg om å forstå forskningslitteraturen først.

Lesehesten

Ber om pensumliste og ønsker å få tildelt et så ferdig opplegg som mulig for masteroppgaven. – inklusive tittel. Interesseområdet er sosialdemokrati og velferd.

Veilederen opplever studenten som litt uselvstendig, men interessert. Usikkerheten kan skyldes at dette er første møte med studieemnet og autoritetsforholdet som for en del studenter er unaturlig høyt i starten av et veiledningsforhold. Han vil bruke en del tid til å fortelle og diskutere omkring konkrete fagdiskurser på temafeltet, og gi direkte henvisning til noen konkrete oversiktsartikler som går inn på disse diskursene. Han gir ikke hele pensumlisten nå, men ber studenten om å bestemme seg for et interessefelt, tenke ut et par

problemområder og gjerne en tittel for oppgaven. Så avtales det et nytt møte relativt snart for å presisere temaet.

Vakleren

Er tildelt veileder etter valg av temaområde i listen over områdeseminar. Interessefeltet ligger innenfor spørsmålet om samfunnets hjelp til vanskeligstilte, men studenten er usikker på oppgavevalg, kanskje noe om ugifte mødre eller barn..

Veilederens reaksjon er at denne studenten må hjelpes raskt i gang. Hun trenger mer styring enn Lesehesten. Det avtales et raskt nytt møte for å presisere problemfeltet. I mellomtiden motiveres hun til å lese om velferd for ugifte mødre som en termometermåler for samfunnets holdning og hjelp til vanskeligstilte. Blir bedt om å vurdere to temaalternativer for masterstudiet: 1. langtidsutviklingen i Norges forhold til problemet utenomekteskapelige fødsler, konkret belyst gjennom milepæler i lovgivningen; 1812, 1915, 1964. Førstesemesteroppgaven kan skrives om litteraturen omkring 1915-loven, der det finnes god dekning. Alternativ 2 vil være å se Castberg-lovene 1915 i et nordisk perspektiv.

Slappfisker

Ønsker å få vite betingelsene i veilederkontrakten og hva det går an å skrive oppgave om. Hun er tildelt veileder etter valg av periode: moderne historie. Hun annonserer stor aktivitet utenom studiet (jobb, kjæreste i Oslo) og at hun ikke har tid til å være så mye på lesesalen. Antyder deltidsstudium og at det kan bli behov for å ta permisjoner. Virker relativt lite opptatt av faget, mer av studieorganiseringen.

Veilederen ønsker å kartlegge interessen og spør om hva permisjoner og deltid konkret vil innebære i studieintensitet (%), forsøker å motivere til høy studieinnsats i starten av studiet og dempe forventningene på andre felt. Rettighetene til veiledning presiseres: maks. fem semestre ved full studieprosent – viktigheten av å utnytte veilederkapasiteten i denne perioden. Det er fullt mulig å bare la denne studenten seile sin egen sjø. Men veilederen velger likevel å ta en risiko: Studenten tilbys et nokså ferdig opplegg for masteroppgave som veilederen har i skuffen og er interessert i at noen skal skrive om. Studenten forsøkes gjennom dette å motiveres ved hjelp av strukturering. Veilederen ønsker å formidle en forventning om oppfølging og moralsk forpliktelse til å ivareta ansvaret for materialet som tilbys og den tillit læreren viser ved å tilby det. Med masteropplegget følger også en relativt fullstendig litteraturliste som kan brukes til førstesemesteroppgaven. Studenten

oppfordres til å levere denne oppgaven og ta full studieprosent inneværende semester, samt fullføre hele opplegget innenfor en tidsramme på maks tre år.

Andre møte

Her skal det gjennomgås et utkast til HIS301-oppgave, som er lagt frem på seminar og har fått studentkommentarer der. Utkastet skal være revidert i forhold til dette, og veiledningstimen skal bidra til å klargjøre manus for innlevering. Det er to uker til levering, og dette bør være siste veiledningstime før levering.

Verdensmesteren

Har fått massiv, men konstruktiv kritikk på masterseminaret fra medstudenter som allerede har begynt å irritere seg over skråsikkerheten til denne studenten. Han har lest det veilederen foreslo, men har tolket og bedømt litteraturen inn i sitt eget teoretiske skjema. Oppgaven er ikke blitt endret etter seminaret, fordi han mener at medstudentene tar feil, har misforstått eller ikke forstått hans fremlegging og problemstillinger.

Veilederen er litt oppgitt over staheten, men velger å rose for grundig lesning av litteraturen. Samtidig påpekes det at studentens forfatterstemme blir for sterk, og at litteraturens forfattere må få komme mer til orde med sine synspunkter – og også noen av studentinnleggene bør vurderes konkret. Diskuterer fremleggingsseansen med studenten og peker på hvilke konkrete råd i denne som kom fram og kan være nyttige å bearbeide. Insisterer på den historiografiske målsettingen med førstesemesteroppgaven og at det er viktig å fremheve alternative synsvinkler. Han går inn på konkrete punkter i oppgaven der karakteristikkene blir for ensidige og der det er mulig å få frem andre syn på en tydelig og forståelig måte. Insisterer (forsiktig) på at det er nødvendig å revidere oppgaven for å oppnå en karakter i samsvar med kandidatens egen selvoppfatning. Dette gjøres gjennom å påvise konkrete forbedringsmuligheter.

Lesehesten

Studenten har lest alt på pensumlisten hun og veilederen kom frem til et par uker etter første møte. Hun har skrevet et ryddig referat, men mangler systematisk analyse og egne vurderinger. Hun har heller ingen syntese som kan munne ut i et konkret tema eller opplegg for en masteroppgave.. Hun har fått positiv reaksjon og forslag fra

medstudentene, men vet ikke helt hvordan hun skal gripe dette an – håper fremdeles at det er greit å referere det hun har lest.

Veilederen er opptatt av at studenten må bli mer synlig og aktiv i forhold til det hun leser. Han vil oppfordre til å lete etter sammenhenger i tekstene og viser noen eksempler på hvordan ting kunne vært satt sammen/syntetisert og vurdert i forhold til hverandre. Oppfordrer henne til å bli synlig og aktiv i forhold til teksten hun skriver og prøver å få henne i gang med eksempler fra det hun har skrevet. Studenten må oppdras til å yte motstand, være kritisk og analytisk. Tar tak i det hun har skrevet og spør om begrunnelser, konsekvenser og implikasjoner av utvalget av litteratur for valg av tema, tilnærming og problemstillinger i masteroppgaven. Tilbyr ny gjennomlesning en uke før levering.

Vakleren

Studenten har ikke klart å bestemme seg for problemstilling for oppgaven. Det blir mest referat av de bøkene hun har lest – som er litt av hvert – forrige bok/artikkel har ført til valg av den neste. De to alternative oppleggene har filtret seg inn i hverandre og hun har arbeidet etter prinsippet om at veien blir til mens man går. Hun har fått trøstende og oppmuntrende kommentarer fra medstudentene, men de er ikke helt samstemte, og hun vet ikke hva hun skal velge å ta hensyn til. Hun har forsøkt å innarbeide litt fra alle, men oppgaven er blitt enda mer sprikende av det og hun er nokså fortvilet. Ønsker en fast hånd fra veileder til hjelp for å skjære gjennom og klynger seg til hans autoritet.

Veilederen har opplevelsen av at studenten ikke makter å ta til seg og bruke hjelpen hun får, og at hun må ha hjelp til å bli mer selvstendig. Han forsøker å gå en runde til med hele opplegget og foreslår at de begge skal lese en sentral artikkel til neste dag og så gå gjennom den sammen. Går så detaljert gjennom oppgaveteksten og strukturerer i forhold til den felles leste teksten og gir ellers relativt konkrete instruksjoner om velging og vraking av tema osv. Den blir altså behandlet mer redaksjonelt detaljert enn de andre studentenes utkast, som et forsøk på å vise begrensningens kunst, så vel som for å redde situasjonen mht. innleveringsfristen. Formulerer/retter ut tunnelen i håp om at studenten skal se lyset der framme. Foreslår klipping og liming så langt han synes han kan forsvare, og så får det stå til. De blir på møtet enige om opplegg 1, og vraker de bitene som ikke hører inn under dette.

Slappfisken

Studenten har lagt frem en løs disposisjonsskisse på seminaret – for å få godkjent progresjon (trenger studiepoeng for å fortsette). Studentene har engasjert seg lite, de kjenner henne dårlig fordi hun bare har slengt innom ett og annet seminar og vært passiv mht. tilbakemelding til de andre. Hun har lagt til noen av kommentarene og forslagene hun fikk i ubearbeidet form. Hun unnskylder seg med at hun har så mye å gjøre for tiden, men at hun snart skal levere noe mer ferdig. Foreliggende utkast er ”bare en liten del” og resten kommer snart. Kan ikke forklare hva resten er.

Veilederen gjennomskuer bløffen, men later som ingenting. I stedet for å moralisere/true, viser han konkret hva som gjenstår og hva som må til for å rekke dette innen leveringsfristen. Det settes opp delmål; studenten får en bit å levere annenhver dag og alle emnene som settes opp MÅ det skrives noe om. Konsentrerer seg om å få oppgaven godkjent, karakteren får komme i annen rekke, og presiserer at dette er situasjonens utgangspunkt, ikke det ideelle. Det blir opp til studenten å ”foretrekke” det ideelle og dermed utsette eksamen, eller velge veilederens opplegg som innebærer at hun trolig vil gjennomføre og få de studiepoengene hun trenger for å unngå trøbbel med lånekassen.

Tredje møte

Alle fire studentene har gjennomført HIS 301 med ståkarakter, men bare tre av dem (gjett hvem) greide også å ta teoriemnet. Alle skal nå i gang med oppgaven om kilder og aktuelle forskningsproblem for masteremnet.

Verdensmesteren

Vår påståelige venn unngikk så vidt å bli strøket på 301-oppgaven ved å justere utkastet litt etter veileders anvisninger – men bare i fernisset. Karakteren ble dårlig, og han klager, uten å få medhold. Første møte med veileder er noe ampert, men han er sikker på at han gjennom kildeoppgaven skal bevise at han har rett. Det gjelder bare å få tak i de rette kildene, så får han revansj!

Veilederen innser at han ikke har nådd fram til studenten, eller at han er en ”hardere nøtt” enn han hadde tenkt seg. Studenten må settes på plass, og dette gjøres konkret gjennom å gå gjennom oppgaven og peke på hva som trakk ned, diskutere litt hvilke løsninger som kunne vært valgt og som det fikk følger at studenten neglisjerte. Oppgaveopplegget for

masteroppgaven må nå diskuteres mer konkret og det foreslås at studenten enten skriver om forholdet mellom det Bismarckske system i Tyskland og de første norske sosialforsikringslovene fra omtrent samme periode, eller om 1960-tallets velferdsstatsetablering. Ett av temaene må velges bort. Det veiledes på hovedtyper av kildemateriale og fokuseres på hvilke hovedarenaer disse kildene ble produsert på. Å presisere hvilke hovedarenaer problemene ble diskutert og løst på, skal bidra til å fokusere på sentrale problemstillinger og forebygge konspiratorisk tenkning og opptatthet av obskuriteter i randsonefeltet som kanskje fascinerer studenten mer utfra hans forhåndsoppfatninger.

Lesehesten

Flittigleise fikk C til eksamen i HIS 301, dårligere enn hun er vant til. I stedet for å levere nytt utkast til veileder en uke før eksamen, som hun fikk tilbud om, valgte hun å lese enda mer, og oppgaven ble dermed enda mer ufokusert. Hun virker mer uselvstendig enn noensinne, hun er fryktsom i forhold til kildene, som oppleves som noe nytt og fremmed som hun ikke vet hva hun skal gjøre med. Hun er ubekvem med at hun selv har en posisjon innenfor den hermeneutiske sirkel og av at det ikke finnes noen "fasit" å konfrontere tolkningene med. Hun har problemer med å finne ut hva hun skal spørre veilederen om, og kommer med forslag om vidtflyvende generelle problemstillinger som vanskelig kan forankres i kildegrunnlaget.

Veilederen opplever at studenten trenger å selvstendigjøres og må få tankene ned på jorda. Han går gjennom eksamensoppgaven og forklarer hvorfor den ikke nådde helt opp. Så går han gjennom opplegget og forventningene til kildeoppgaven for det kommende semesteret, og foreslår kurset i teksttolkning på metodedelen av studiet dette semesteret. Kildeutvalget foreslås å være partiprogrammer, utredninger og stortingsdebatter omkring trygdesystemets utvikling. Går gjennom strukturen i folketrygdmeldingen 1948 for å vise/diskutere genese, behandlingsarena, funksjon, tolkningsmuligheter og betydning for det endelige resultat – folketrygden 1967. Viser hvordan vurderingen av denne kilden kan brukes i arbeidet med å sirkle inn problemfeltet for masteroppgaven. Ber studenten gå gjennom denne kilden i større deltalj og sirkle inn en problemstilling for 303-oppgaven ut fra denne. I neste omgang skal hun kartlegge hvilke andre kilder som finnes innenfor hovedtypene som er valgt, bestemme seg for hvilke hun skal bruke og sette opp en disposisjon ut fra de hun har valgt.

Vakleren

Studenten har bestemt seg for å skrive en oppgave om velferdstiltak overfor ugifte mødre. Hun har meldt seg på kurs i statistisk analyse, arkivkunnskap og teksttolking. Hun har begynt å lese stortingsdebatter, og skal i gang med kommuneforhandlinger og helserådsarkiv. Hun overveldes av kompleksiteten i den familiepolitiske diskursen og trenger hjelp til å velge ut hvilke lovgivningsprosesser og kommunale hjelpetiltak som skal inkluderes i oppgaven. Studenten har ikke klart å velge mellom alternativene fra 1. møte; selv om 301-oppgaven ble noenlunde klar, dukker de vrakede elementene opp igjen foran den nye (303)oppgaven.

Veilederen har en følelse av at "Ole Brumm" må dempes – "ja takk begge deler" vil ikke fungere effektivt her. Det er behov for å rydde opp og forklare hva som bør falle utenfor oppgaven. Påpeker at det er viktig å holde fast på opplegget: 1812-loven som bakgrunnsituasjon, 1915-loven som debattgenerator og banebryter for offentlig ansvarstaking og 1964-loven som tiltak for en generell problemløsning. Kilder som skal velges, bør konsentreres om lovgivningsprosessen; forelsår å holde seg til stortingsforhandlingene iallfall i første omgang.

Slappfisken

Treningsnarkomani, reiselyst og forelskelse ga ikke rom for mer enn HIS 301 forrige semester, og eksamen ble bestått så vidt det var. Studenten møter ikke til veiledningstimen, men sender mail om at hun kanskje må ta permisjon en periode for andre oppgaver, dessuten er kjæresten i Oslo blitt syk, så hun er der.

Veileder sender en mail der reglene for permisjonsrettigheter klarlegges og studenten ønskes velkommen tilbake når det måtte passe å begynne igjen. Spør på en diskret måte etter årsaker til ønsket om permisjon og minner om at det tildelte oppgaveopplegget bør gjennomføres innen rimelig tid. Han frykter for at skrivebordsskuffen burde ha beholdt det fine opplegget til det kom en mer verdig student, men gir ikke uttrykk for dette, forsøker tvert imot å motivere med å tilby seg å kontakte arkiv i Oslo som kan besøkes slik at hun kan arbeide samtidig med at hun besøker kjæresten.

Fjerde møte

Verdensmesteren

Bobla har sprukket, og vår venn er på felgen. Han har innsett at hans tenkte prosjekt ikke vil nå fram, overmakten er for sterk – eller skjønner han at han har tatt feil? Kildelesningen har vist ham nye sider og rokket hans tidligere så sikre forestillinger. Empirien stemmer ikke. Han har fulgt veileders opplegg, men tolket feil – og han ser det. Kan oppgaven berges ved omformulering?

Veilederen øyner endelig håp og må prøve å få studenten inn i en ny og mer konstruktiv modus. Han setter av god tid og innleder en åpen diskusjon om ulike samfunnstyper/kontekster som kompliserer de enkle komparasjoner studenten opprinnelig var kommet for å utføre. Foreslår å bruke noe av det studenten har skrevet – med noen justeringer – men han må ha ett/to kapitler om samfunnsutviklingen og forskjellene i kontekst i de to områdene, samt en ny og mer åpen innledning. Det kan medføre ett semesters forsinkelse, men begge innser at det kan være fornuftig å ta.

Lesehesten

Tekstslukeren begynner å få draget. Hun kan nå trekke på sin gode bakgrunn i generell lesing og greier å trekke problemstillinger på bakgrunn av dette, men går fortsatt for vidt ut i forhold til kildene.

Veilederen ser at han nå kan sette seg i en redaktørrolle. Han foreslår å skjære og presisere, fokusere strengt på problemstilling og skjære bort løse og irrelevante sidespor. Viser hvordan studenten selv kan utøve selvdisiplin i forhold til teksten og peker på de avkoplingene til generell litteratur som studenten selv har funnet fram til som kan løfte oppgaven opp, og hvilke som bør dempes for å få bedre klarhet i fremstillingen.

Vakleren

Den vaklevorne begynner å stå mer støtt, men har fortsatt en tendens til å følge sidespor. Hun må støttes inn på hovedsporet stadig vekk, men begynner å se sammenhenger mellom sidesporene og hovedsporet. Er engstelig for om hun har fått med de viktige poengene og ønsker veilederens bekræftelse på at hun har tatt riktige valg og bortvalg.

Veilederen føler at dette kan gå bra, med litt guiding. Han går grundig gjennom leverte kapitler og oppmuntrer til å fortsette å se sammenhenger, forsøker å avvise feilkoplinger på en pedagogisk måte og forklarer at kutting av tekst ikke nødvendigvis betyr tap av informasjon. Teksten er både for lang og for bredspektret, og han foreslår en kutteprosess

side for side der han ser det er nødvendig, motiverer studenten til selv å foreslå kutt der det er mulig. Spør etter relevans for hovedsporet poeng for poeng.

Slappfisken

Denne studenten har egentlig ikke studert skikkelig ennå, men begynner å få angst for å miste studielånet og veiledningsretten. Leverte ikke kildeoppgaven. Hun ønsker å ta HIS302 – teoriemnet som skulle vært tatt i første semester for å få studiepoeng som trenges for å beholde studiekortet. Dermed signaliserer hun fortsatt utsettelse i forhold til selve masteroppgaven.

Veilederen oppfatter dette som en fortsatt vegring i forhold til å gå inn i det faglige opplegget som ble forært og omforent med studenten i første møte. Han velger etter en totalvurdering å henvise henne til studieveileder og evt. oppfølging i TOMAS-prosjektet. Signaliserer dermed at han fortsatt har tillit til hennes vilje til å ta mastergraden, men at hun selv må gripe fatt i sin studiesituasjon og bestemme seg for å arbeide. HIS 302 skal jo tas, men han signaliserer samtidig at han oppfatter at ønsket om å ta dette emnet nå ikke bare er et spørsmål om lånekassen, men om manglende vilje til å komme ut av evighetsperspektivet i forhold til hovedopplegget. Ved å være så streng, risikerer han å miste ”skrivebordsopplegget” sitt, men han mener likevel et ultimatum er nødvendig for denne studenten. Forlanger derfor full innsats nå dersom han skal fortsette å veilede henne – eller at hun går inn i et problemløsningsopplegg som kan bringe henne til full innsats innen rimelig tid.

Konklusjon

Vi har konstruert fire studentskjebner gjennom fire ulike stadier i et masterstudium. Iallfall tre av dem ser, når vi forlater dem, ut til å komme i havn med sine oppgaver. Det er ikke sikkert de klarer det på normert tid, iallfall verdensmesteren må nok bruke litt ekstra tid på å frasi seg verdensherredømmet og åpne sinnet for ny kunnskap, men det er håp. Lesehesten og vakleren har greid å snu sine svakheter til styrke. Lesehesten evner nå å se viktige koplinger mellom det store litteraturtilfanget hun har vært gjennom og det emnet hun skriver om, tør i større grad å kaste seg utpå fordi hun er oppmuntret til å stole på nytten i det hun har lest og har lært å skille skitt og kanel i større grad. Vakleren står også stødigere fordi hun har fått hjelp til å identifisere hva som er hovedspor og hva som er

sidespor i teksten. Men slappfisker kan ikke lenger slappe av. Hun må rett og slett begynne å tenke fag, eller finne seg en jobb utenfor akademia.